

1. 7. 2002

ID: 17674

Neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti

Vypovídá-li někdo, např. v soudním řízení jako svědek, o tom, že má za to, že se jiný dopustil trestné činnosti, a při této své výpovědi se řídí povinnostmi svědka stanovenými právními předpisy, nemůže tu jít o neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti

Vypovídá-li někdo, např. v soudním řízení jako svědek, o tom, že má za to, že se jiný dopustil trestné činnosti, a při této své výpovědi se řídí povinnostmi svědka stanovenými právními předpisy, nemůže tu jít o neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 795/2002, ze dne 14.5.2002)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp.zn. 19 C 73/2000 (žalobce V. K., zastoupeného advokátem, proti žalovanému J. Š., zastoupenému advokátkou, o ochranu osobnosti) o dovolání V. K., zastoupeného advokátem, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze z 13.11.2001, sp.zn. 1 Co 130/2001, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal žalobou, podanou u soudu 25.9.2000 (v průběhu řízení upravovanou), aby žalovanému bylo uloženo uveřejnit na vlastní náklady v deníku D. a v S. d. omluvu ve znění: „Omlouvám se V. K. za nepravdivá tvrzení, kterými jsem jej nařkl v souvislosti s jeho výkonem funkce předsedy Okresní privatizační komise v S. Zároveň se žalobce domáhal, aby žalovanému bylo uloženo „zajistit uveřejnění omluvy v tomtéž znění v trvání 120 vteřin před zahájením vysílání pořadu N. v. o. v televizi N.“. Žalobce se také domáhal, aby bylo uloženo žalovanému zaplatit žalobci 500.000,- Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku. Žalobce ve své žalobě poukazoval na to, že na tvrzení žalovaného byla založena podstatná část obvinění z trestných činů podle ustanovení § 158 odst. 1 písm. a/, § 158 odst. 2 písm. b/, § 160 odst. 1, 2 a 3 i § 128a odst. 1 a 2 písm. a/ a odst. 3 trestního zákona, které však skončilo posléze zproštěním obžaloby v trestním řízení soudním u Okresního soudu v Sokolově pod sp.zn. 2 T 218/96. V žalobě bylo poukázáno na to, že žalovaný také dne 31.7.1996 v pořadu televize N. „N. v. o.“ nepravdivě obvinil žalobce z vydírání a z braní úplatků. Uvedené nepravdivé údaje a výroky přivodily značné snížení žalobcovy občanské cti a vážnosti; došlo i k ukončení pracovního poměru žalobce u Ministerstva zdravotnictví ČR v této souvislosti.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že tvrzení uváděná v žalobě žalobce jsou neopodstatněná a účelová. Pokud jde o trestní řízení, vedené proti žalobci, vystupoval v něm žalovaný jako jeden ze svědků a v tomto řízení nebyl žádný ze svědků označen jako hlavní svědek. Žalovaný uváděl, že v tomto případě „nemohl asistenci medií v tomto případě ovlivnit jako neovlivnil ani výběr článků v

této věci obsahující výroky, které nikdy neautorizoval“. Žalovaný uváděl také, že na svých tvrzeních trvá. Ohledně důsledků těch okolností, na které žalobce v žalobě poukazoval, žalovaný zdůrazňoval, že žalobce např. stále zůstal ve funkci předsedy představenstva obchodní společnosti S., a.s., H. S., a ve funkci předsedy „S. p.“.

Soud prvního stupně konstatoval obsah listinných dokladů a videokazety, předložených účastníky řízení, vyslechl svědka K. H. a vyslechl také žalobce V. K. Rozsudkem Krajského soudu v Plzni z 24.3.2001, čj. 19 C 73/200-52, byla žaloba žalobce zamítnuta a žalobci bylo uloženo zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení 3.150,- Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku.

V odůvodnění svého rozsudku soud prvního stupně zdůrazňoval, že skutečnost, že žalovaný v trestní věci vedené u Okresního soudu v Sokolově pod sp.zn. 2 T 118/96 byl v procesním postavení svědka, nemohla způsobit nedovolený zásah do osobnostních práv žalobce, když o skutečnostech týkajících se žalobce vypovídal žalovaný v soudním řízení a ve své svědecké výpovědi se musel řídit povinnostmi svědka, stanovenými procesními předpisy. Žalobce se tedy nemůže domáhat v této souvislosti žalobou ochrany svých osobnostních práv, jak to má na zřeteli ustanovení § 11 a násl. občanského zákoníku. Soud prvního stupně byl dále toho názoru, že následky specifikované v zákoně nemohly být v tomto případě způsobeny ani zveřejněním televizní reportáže z 31.7.1996, když trestní stíhání žalobce bylo zahájeno dne 3.11.1995, k odvolání žalobce z funkce ředitele odboru privatizace došlo 7.11.1995, ke zproštění funkce správce konkurzní podstaty došlo 23.12.1995 a reportáž televize N. byla odvysílána 31.7.1996, takže tu soud prvního stupně neshledal kausální souvislost.

Posléze soud prvního stupně uváděl, že v řízení nebylo prokázáno, že by žalovaný vůbec uveřejňoval své názory o žalobci; pokud pak šlo o novinářské články byl soud prvního stupně toho názoru, že „nelze novináři bránit, jestliže se dověděl o tom, že občan učinil podnět k zahájení trestního stíhání pro podezření ze spáchání závažného trestného činu, aby o tom informoval veřejnost“; soud prvního stupně byl i toho názoru, že dotčená fyzická osoba v takovém případě nemůže čelit „volbě novinářského žánru, ledaže by skutková tvrzení nebyla pravdivá nebo jejich hodnocení by nebylo odpovídající a kritika v nich projevená by nebyla přiměřená okolnostem případu, a to vše by nebylo vyjádřeno slušným způsobem“. Soud prvního stupně tedy za tohoto stavu měl za to, že tu nemohlo dojít k neoprávněnému zásahu žalovaného do práva na ochranu osobnosti žalobce a proto byla žaloba žalobce zamítnuta.

Výrok o nákladech řízení byl soudem prvního stupně odůvodněn ustanovením § 142 odst. 1 občanského soudního řádu a ustanoveními vyhlášky č. [177/1996](#) Sb.

O odvolání žalobce proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem z 13.11.2001, sp.zn. 1 Co 130/2001. Rozsudek soudu prvního stupně byl ve věci samé změněn tak, že žalovanému bylo uloženo, aby do tří měsíců od právní moci rozsudku objednal na vlastní náklady prostřednictvím televize N. ve vysílacím čase mezi 19.00 a 22.00 hodinou v rámci reklamního bloku odvysílání reklamního spotu v délce 30 sekund, který v celém svém průběhu bude obsahovat (ve vizuálním zpracování) zřetelnou omluvu ve znění: „Omlouvám se panu V. K. za nepravdivá tvrzení, kterými jsem jej v pořadu N. v. o., odvysílaném na TV N. dne 31.7.1996, nařkl z přijímání úplatků v souvislosti s jeho výkonem funkce předsedy Okresní privatizační komise v S. Tato tvrzení se nezakládala na pravdě“. Jinak byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen ve znění, že se zamítá žaloba, aby žalovaný do jednoho měsíce od právní moci rozsudku objednal na vlastní náklady

v jednom z celostátních deníků a v jednom z regionálních deníků uveřejnění omluvy ve znění: „Omlouvám se panu V. K. za nepravdivá tvrzení, kterými jsem jej nařkl z přijímání úplatků v souvislosti s jeho výkonem funkce předsedy Okresní privatizační komise v S. Tato tvrzení se nezakládala na pravdě“. Byl také zamítnut žalobní návrh, aby žalovanému bylo uloženo zaplatit žalobci 500.000,- Kč.

Žalobci bylo odvolacím soudem uloženo zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně 1.575,- Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku a v téže lhůtě zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení odvolacího soudu částku 3.175,05 Kč.

V odůvodnění rozsudku odvolacího soudu bylo uvedeno, že odvolání žalobce bylo shledáno částečně důvodným.

Odvolací soud shodně s názorem soudu prvního stupně dospěl k závěru, že žalovaný nezapříčinil trestní stíhání žalobce, ale při vyšetřování podezření z trestné činnosti žalobce tu šlo jen o úkony orgánů činných v trestním řízení včetně provedení svědeckého výslechu žalovaného; žalovaný také nebyl zdrojem informací o žalobci, uveřejněných v tisku.

Naproti tomu se však odvolací soud neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně ohledně reportáže TV N., odvysílané dne 31.7.1996, jejíž součástí bylo i tvrzení žalovaného o přijímání úplatků žalobcem. Odvolací soud měl za to, že tu šlo o zásah objektivně způsobilý narušit, případně ohrozit práva chráněná ustanoveními § 11 a násl. občanského zákoníku. Uvedené tvrzení žalovaného o úplatcích, jehož pravdivost nebyla v řízení prokázána, je nutno posoudit jako neoprávněný zásah do osobnostních práv žalobce; šlo o sdělení, které rozhodně nebylo učiněno na místě určeném k případnému prověřování důvodnosti podezření jako tomu je např. v případě podnětu učiněného vůči orgánům činným v trestním řízení; neoprávněný zásah ze strany žalovaného vůči žalobci byl učiněn v televizi, takže se s tímto tvrzením seznámila široká divácká veřejnost. Bylo tu proto třeba přiznat žalobci ve smyslu ustanovení § 13 odst. 1 občanského zákoníku zadostiučinění formou uveřejnění omluvy, nikoli však formou náhrady nemajetkové újmy v penězích podle ustanovení § 23 odst. 2 občanského zákoníku, když nebylo v řízení prokázáno, že by tu v souvislosti s uveřejněným prohlášením v televizi došlo ve značné míře ke snížení důstojnosti a vážnosti žalobce ve společnosti.

Z uvedených důvodů odvolací soud zčásti potvrdil a zčásti změnil rozsudek soudu prvního stupně podle ustanovení § 219 a § 220 občanského soudního řádu a o nákladech řízení rozhodl s uplatněním ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 2 občanského soudního řádu.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen advokátu, který žalobce v řízení zastupoval, dne 8.1.2002 a dovolání ze strany žalobce bylo předáno na poště k doručení Krajskému soudu v Plzni dne 8.3.2002, tedy ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 občanského soudního řádu.

Ve svém dovolání dovolatel navrhoval, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a aby věc byla vrácena k dalšímu řízení. Co do přípustnosti dovolání poukazoval dovolatel na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu a co do dovolacího důvodu poukazoval na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b/ občanského soudního řádu.

Dovolatel v dovolání zdůrazňoval, že závěr odvolacího soudu o tom, že „v řízení nebylo prokázáno, že by žalovaný byl zdrojem informací uveřejněných v tisku“, nemá oporu v provedených důkazech, když i v usnesení Policie České republiky – oddělení Karlovy Vary, čj. ORKV-1747/KVTČ-95, bylo po provedeném šetření uvedeno jako zdroj nepravdivých informací, zveřejněných v K. d., právě tvrzení žalovaného Mgr. Š. Nelze se ztotožnit, podle názoru dovolatele, s názorem odvolacího soudu, že je rozhodné, že žalovaný uvedl údaje o žalobci jako svědek v trestním řízení a tedy plnil zákonem mu uloženou povinnost; právní předpis však neumožňuje svědkovi v trestním řízení vypovídat nepravdivě, protože tím by se dopouštěl křivé výpovědi; ze strany žalovaného šlo navíc o výpověď, kterou žalovaný učinil z vlastní iniciativy, nikoli na výzvu.

Při posuzování tohoto dovolání vycházel dovolací soud z ustanovení bodu 1 hlavy první, dvanácté části zákona č. [30/2000](#) Sb., podle něhož platí tento zákon, jímž byl změněn a doplněn občanský soudní řád (zákon č. [99/1963](#) Sb.), i pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, tedy jako tomu je i v daném případě.

Dovolání tu bylo přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu, pokud směřovalo proti výroku rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé.

Podle názoru dovolatele spočívá rozsudek odvolacího soudu v daném případě na nesprávném právním posouzení věci.

Nesprávné právní posouzení věci může spočívat buď v tom, že soud použije na projednávanou právní věc nesprávný právní předpis nebo si použitý právní předpis nesprávně vyloží (viz k tomu z rozhodnutí uveřejněného pod č. 3/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek text na str. 13 /45/).

V daném případě posoudil odvolací soud projednávanou právní věc podle ustanovení § 11 a § 13 občanského zákoníku, která se nepochybně na tuto právní věc vztahovala a účastníci řízení na ně také v průběhu řízení poukazovali. V řízení o dovolání bylo třeba ještě posoudit, zda si odvolací soud tato ustanovení také správně vyložil.

Neoprávněným zásahem do práva na ochranu osobnosti je jednání, které zasahuje do práv chráněných ustanovením § 11 občanského zákoníku a je v rozporu s právy a povinnostmi původce zásahu, stanovenými právním řádem (srov. Sborník III. Nejvyššího soudu, SEVT, Praha 1980, str. 172).

Neoprávněným zásahem do práv chráněných ustanoveními § 11 a násl. občanského zákoníku nejsou projevy, které podle svého obsahu, formy a cíle je možno považovat za upozornění, podněty k řešení nebo žádosti o objasnění a přešetření určitých okolností, byly-li proneseny v prostředí oprávněném věc řešit (Sborník III. Nejvyššího soudu, SEVT, Praha 1980, str. 174).

Jestliže někdo vypovídá o tom, že má za to, že se někdo dopustil trestné činnosti např. v soudním řízení jako svědek a při své výpovědi se řídil povinnostmi svědka stanovenými právními předpisy,

nemůže tu jít o neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti (Sborník III. Nejvyššího soudu, SEVT, Praha 1980, str. 196).

V rozhodnutí uveřejněném pod č. 8/1994 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek bylo také vyloženo, že vadná nebo nesprávná skutková zjištění v občanském soudním řízení nejsou sama o sobě dovolacím důvodem, nýbrž jen tehdy, jestliže rozhodnutí soudu vychází ze skutkového zjištění, jež nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování, tedy jestliže soud vzal za zjištěno něco, co ve spise vůbec není; dovolacím důvodem nemohou být vady a ani omyly při hodnocení důkazů.

Z těchto uveřejněných právních závěrů, které byly již dříve zaujaty Nejvyšším soudem a z nichž je třeba vycházet i v daném případě, odvolací soud ve svém rozhodnutí v podstatě vycházel. Nemohl proto dovolací soud přisvědčit názoru dovolatele, že tu rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Přikročil proto dovolací soud k zamítnutí dovolání dovolatele podle ustanovení § 243b odst. 2 občanského soudního řádu, neboť nedospěl k závěru, že by rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž směřovalo dovolání dovolatele, bylo nesprávné.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)